

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

หน่วยเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ทอ๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ระดับของภาษา

การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนอกจากผู้ใช้จะคำนึงถึงการใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์กาลเทศะ สถานะแวดล้อม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่งคือ ระดับภาษา ซึ่งอาจแบ่งภาษาเป็นระดับต่าง ๆ ได้หลายลักษณะ เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

คำนาม เราจะใช้เฉพาะในภาษาระดับกึ่งทางการและระดับไม่เป็นทางการเท่านั้น หากนำไปใช้เป็น เช่น โรงจำนำ > สถานธนาณูเคราะห์, โรงพัก > สถานีตำรวจ, หมู > สุกร, ควาย > กระบือ, หมา > สุนัข ฯลฯ

คำกริยา คำกริยาที่แสดงระดับภาษาต่าง ๆ ที่เห็นได้ชัด เช่น ตาย > ถึงแก่กรรม เสีย ล้ม, กิน > ทาน รับประทาน บริโภค ฯลฯ

คำวิเศษณ์ บางคำใช้คำขยายกริยา มักใช้ในระดับภาษาไม่เป็นทางการและระดับกันเองหรืออาจใช้ในภาษาระดับกึ่งราชการก็ได้ คำวิเศษณ์เหล่านี้มักเป็นมักเป็นคำบอกลักษณะหรือแสดงความรู้สึก เช่น เปรี๊ยะจืด เย็นเจี๊ยบ วิ่งเต็มเหยียด ฟาดเต็มเหนี่ยว เยอะแยะ ฯลฯ

ระดับภาษา	โอกาสและสถานที่	ลักษณะภาษาที่ใช้
๑. ภาษาระดับทางการ	๑. การเขียนหนังสือราชการ ๒. การประชุมทางวิชาการ ๓. การประกาศของราชการ ๔. งานวิชาการต่าง ๆ	เป็นภาษาที่มีแบบแผน ใช้ในภาษาราชการ/ทางการ เช่น ประกาศ เอกสารทางราชการ งานวิชาการต่าง ๆ งานวิจัย
๒. ภาษาระดับกึ่งทางการ	๑. การประชุมกลุ่มย่อย ๒. การประชุมในโรงเรียน ๓. การประชุมกลุ่มนักศึกษา/นักเรียน ๔. การพูดกับบุคคลทั่วไป ๕. การพูดรายงานข่าว	ระดับภาษาลดความเป็นทางการลงจาก ระดับทางการ เนื้อหามักเป็นเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับความรู้ทั่วไป และพูดรายงาน ข่าวต่าง ๆ ยกเว้นข่าวในพระราชสำนัก เพราะใช้ภาษาระดับทางการ
๓. ภาษาระดับไม่เป็นทางการ (ภาษาระดับกันเอง/ระดับปาก)	๑. สนทนากับบุคคลที่สนิทสนม ๒. การพูดในเฉพาะกลุ่ม ๓. การสนทนาทางเฟซบุ๊ก ๔. การสนทนาในครอบครัว ๕. การสนทนาในกลุ่มเพื่อน	ภาษาที่ใช้จะเป็นลักษณะของ คำชี้แจงหรือเป็นคำที่เข้าใจ ความหมายตรงกันระหว่างกลุ่ม บางคำเป็นคำคะนองที่ไม่ค่อยสุภาพ เป็นคำสแลง มักมีคำอุทานขานรับ

ตัวอย่าง

๑. ระดับทางการ
 - บ้านเมืองไทยเรา ดำรงมั่นคงมาช้านาน เพราะคนไทยทุกคนมีความพร้อมเพรียงอันเข้มแข็ง
 - ปัจจุบันประเทศไทยเกิดปัญหาการทุจริตคดโกงจากนักการเมือง ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน
๒. ระดับกึ่งทางการ
 - คนไทยส่วนใหญ่เคารพผู้ที่อาวุโสกว่า เพราะเชื่อว่ามีประสบการณ์มาก่อน
 - การขนส่งทางบกช้ากว่าทางน้ำ เพราะรถติด
๓. ระดับไม่เป็นทางการ
 - เท่าที่พบมาคือ การทำงานของนักเรียน มีความตั้งใจเรียนและทำงานดีพอสมควร
 - สมศรีเธอควรตั้งใจเรียนมากกว่านี้นะ พ่อแม่ส่งให้มาเรียนไม่ใช่ให้มานั่งเล่นไปวัน ๆ

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกใส่ระดับภาษาให้เหมาะสม

ระดับทางการ ระดับกึ่งทางการ ระดับไม่เป็นทางการ

๑. “ขอพระบรมเดชานุภาพแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช คຸ້ມครองประเทศชาติและประชาชนชาวไทยให้ผ่านพ้นพิบัติทั้งปวง บันดาลความสุขความมั่นคงให้บังเกิดทั่วผืนดิน บันดาลความร่มเย็นแก่อเนกนิกรชน ครอบคามเขตขอบชั้นขัณทสีมาประเทศไทย”
.....
๒. “ช่วงเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ผู้ที่มีความขยันมุ่งมั่นจะเข้ามหาวิทยาลัย จะไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบกาย ทั้งสิ้น ยกเว้นสิ่งที่จะสามารถทำให้เขาสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ชีวิตนักเรียนมัธยมจึงมีแต่ตัว กีฬาไม่เล่น กิจกรรมไม่ทำ เพราะเวลาทั้งหมดจะต้องใช้ท่องตำราอย่างเดียว”
.....
๓. “เฮ้ย! ใครเอาหนูตายมาโยนไว้ในวัดวะ เหม็นวายร้ายเลย” อีกคนหนึ่งค้านว่า “ข้าไม่เห็นมีหนูนี้หว่า” แหงหน้าขึ้นทำมุกย้อน “ปู่บุญแกคงทำกับข้าวทิ้งไว้จนบูดเหม็นเน่าละมัง”
.....
๔. “บทละครไทยเป็นวรรณกรรมที่ประพันธ์ขึ้น เพื่ออ่านและแสดงรูปแบบที่นิยมกันมาแต่เดิมคือ บทละครรำ ต่อมามีการปรับปรุงละครรำให้ทันสมัยขึ้นตามความนิยมแบบตะวันตก จึงมีรูปแบบใหม่เกิดขึ้น ได้แก่ ละคร ดึกดำบรรพ์ ละครพันทาง เป็นต้น”
.....
๕. “สมชายพาพ่อเดินทางไปทำใบขับขีรถยนต์ที่สำนักงานขนส่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สาขาอำเภอปราณบุรี เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๓ ที่ผ่านมานี้เอง”
.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนเปลี่ยนคำจากภาษาไม่เป็นทางการต่อไปนี้ให้เป็นภาษาทางการให้ถูกต้อง

ข้อที่	ภาษาไม่เป็นทางการ	ภาษาทางการ
๑	โรงหนัง	
๒	ผิวเมีย	
๓	ตาย	
๔	รถเมล์	
๕	พูดโกหก	
๖	งานแต่ง	
๗	ห้องแอร์	
๘	ดีตรา	
๙	แสดมปี	
๑๐	ใบขับขี่	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร

เป็นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ที่ต้องใช้ระดับภาษาในการสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับระดับบุคคล โอกาส เวลา และสถานที่

๑. การใช้ภาษาในระดับทางการและระดับกึ่งทางการ คำสรรพนามที่ใช้แทนตนเอง (สรรพนามบุรุษที่ ๑) มักใช้ กระผม ผม ดิฉัน ข้าพเจ้า คำสรรพนามที่ใช้แทนผู้รับสาร(สรรพนามบุรุษที่ ๒) มักจะใช้ ท่าน ท่านทั้งหลาย ส่วนภาษาในระดับที่ไม่เป็นทางการและระดับกันเอง ผู้ส่งสารจะใช้ สรรพนาม ผม ฉัน ดิฉัน กัน เรา หนู ฯลฯ หรือ อาจใช้คำนามแทน เช่น นิด ครู หมอ แม่ พ่อ พี่ ป้า ฯลฯ

๒. คำนาม คำนามหลายคำเราใช้เฉพาะในภาษาในระดับกึ่งทางการ ระดับไม่เป็นทางการและระดับกันเอง เท่านั้น หากนำไปใช้เป็นภาษาในระดับทางการจะต่างกันออกไป เช่น

โรงจำนำ	>	สถานธนาุเคราะห์
โรงพัก	>	สถานีตำรวจ
หมู	>	สุกร
ควาย	>	กระบือ
รถเมล์	>	รถประจำทาง
หมา	>	สุนัข

๓. คำกริยา คำกริยาที่แสดงระดับภาษาต่างๆอย่างเห็นได้ชัด เช่น ตาย อาจใช้ ถึงแก่กรรม เสีย ล้ม กิน อาจใช้ รับประทาน บริโภค

๔. คำวิเศษณ์ บางคำใช้คำขยายกริยา มักใช้ในระดับภาษาไม่เป็นทางการและระดับกันเอง หรืออาจใช้ในภาษาระดับกึ่งราชการก็ได้ คำวิเศษณ์เหล่านี้มักเป็นมักเป็นคำบอกลักษณะหรือแสดงความรู้สึก เช่น เปรี๊ยะจืด เย็น เจ็บ วิ่งเต็มเหยียด ฟาดเต็มเหนี่ยว เยอะแยะ ภาษาในระดับทางการขึ้น มีใช้บ้าง เช่น เป็นอันมาก มาก

การเขียนบทสนทนาจากสถานการณ์ต่าง ๆ

การสนทนา คือ การพูดคุยกัน พูดจาหรือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่าง ๒ คน หรือมากกว่า ๒ คนก็ได้

จุดมุ่งหมายของการสนทนา ได้แก่ เพื่อความสนุกสนาน แลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด

บทสนทนา เป็นการเขียนข้อความที่คู่สนทนา หรือสมาชิกที่ร่วมกลุ่มสนทนาจะพูดกันโดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

การที่จะเขียนบทสนทนาได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายต่าง ๆ นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบสถานการณ์ที่ทำให้เกิดการสนทนานั้นๆ ก่อน เช่น

- ๑) แม่สั่งให้ลูกสาวไปเชิญป้ามารับประทานอาหารที่บ้านในวันอาทิตย์
- ๒) พ่อไปแจ้งความที่สถานีตำรวจว่ารถจักรยานยนต์ถูกขโมย
- ๓) แม่บ้าน ๒ คนไปพบกันที่ตลาดสด แล้วยืนสนทนากันเรื่องของแพง

ตัวอย่างบทสนทนา (ภาษาระดับกันเอง)

สถานการณ์ที่ ๑ แม่บอกให้ลูกสาวไปเชิญป้ามารับประทานอาหารที่บ้านในวันอาทิตย์

แม่ : หน้อย วันนี้หลังเลิกเรียนแล้ว มีกิจกรรมหลังโรงเรียนเลิกหรือเปล่า

หน้อย : ไม่มีค่ะ แม่มีอะไรจะใช้หน้อยรึคะ

แม่ : ดีแล้ว ถ้าอย่างนั้น เลิกเรียนแล้วแวะบ้านป้าด้วยนะ

หน้อย : แวะทำไมคะ แม่มีธุระอะไรหรือคะ

แม่ : อ้าว! แวะไปเชิญป้ามาทานข้าวกลางวันที่บ้านเราในวันอาทิตย์นี้จ๊ะ

หน้อย : ค่ะ งั้นหนูไปโรงเรียนก่อนนะคะ

แม่ : ไปดีมาดีนะลูก

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. ๒๕๓๘. การเขียน เอกสารประกอบการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การเขียนบทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การใช้ระดับของภาษา

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ทอ๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่เขียนบทสนทนาในสถานการณ์ที่นักเรียนกำหนดขึ้นเอง

สถานการณ์

ใช้ภาษาระดับใด.....

บทสนทนา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....